

ПОСАДИ ДРВО ЗА ЗЕЛЕНИЈЕ СУТРА

ПРИРУЧНИК ЗА САДЊУ ДРВЕТА

„Друштво је напредно када
стари људи саде дрвеће,
иако знају да у његовом хладу
никада неће седети.”

Грчка пословица

Покрајински секретаријат за
заштиту животне средине и
одрживи развој

КАИРОС

САДРЖАЈ:

2	Значај шума и преглед стања
3	Посади и ти своје дрво
3	Функције дрвећа
5	Одабир врсте дрвета и места за садњу
6	Одабир саднице
6	Врсте садница и време садње
7	Потребан алат и материјал за садњу
7	Припрема саднице и терена
8	Садња
10	Нега после садње
11	Водич за резивање
12	Садња дрвећа за уштеду енергије
13	О дрвећу рекли...
14	Упитници
16	Неке од врста које успешно расту у нашој околини

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

630*232 (035)

ТОТ, Тибор

Приручник за садњу дрвета / Тибор Тот . - 1 . изд . -
Сремски Карловци : Каирос ; Нови Сад : Покрајински
секретаријат за заштиту животне средине и одрживи развој :
Покрет горана Новог Сада , 2009 (Нови Сад : Атеље) . - 16
стр . : илустр . ; 20 см . - (Библиотека Научи како да - -)

Тираж 5.000.

ISBN 978-86-7128-145-4

а) Дрвеће - Садња - Приручници

COBISS.SR - ID 237946375

ЗА ИЗДАВАЧЕ:
др Слободан Пузовић
Рајко Косијер
Алекса Јефтић

УРЕДНИК:
Душица Миленковић

РЕЦЕНЗЕНТИ:
Јасна Атанацковић
Олгица Маринчић
Александар Курјаков

ЛЕКТОР:
Ненад Војводић

ИЛУСТРАЦИЈЕ:
Маринко Лебовић

ПРИПРЕМА И ДИЗАЈН:
Милена Мајсторовић

ШТАМПА :
Штампарија Атеље

Тибор Тот

ПРИРУЧНИК ЗА САДЊУ ДРВЕТА

Покрајински секретаријат за
заштиту животне средине и
одрживи развој

КАИРОС

ЗНАЧАЈ ШУМА И ПРЕГЛЕД СТАЊА

Шуме покривају око 30% копнене површине наше планете, или око 4 милијарде хектара. Више од 1/3 свих шума су примарне шуме, које се дефинишу као шуме у којима нема јасно видљивих знакова људске активности и у којима еколошки процеси нису значајније нарушени. Око 6 милиона хектара примарних шума губи се сваке године због дефорестације (уништавања шума) и других људских интервенција. Само око 20% шума на планети је остало у великим нетакнутим подручјима. Примарне шуме су станишта различитих животињских и биљних врста, као и домородачких народа и племена чији опстанак директно зависи од тих шума.

Корист од шума је вишеструка.

Дрвеће чини основу многих природних система. Оно помаже у очувању земљишта, ваздуха и воде, зауставља лавине, спречава стварање и ширење пустиња и штити обална подручја.

Шуме имају велику улогу у очувању разноликости живог света на планети, јер у њима живи 90% свих познатих живих врста на копну.

Дрвеће и жбуње има кључну улогу у животу сеоских заједница. Оно је

извор дрвне грађе, дрва за ложење, хране за људе и стоку, есенцијалних уља, лепила, смоле, лекова...

Шуме ублажавају глобалне климатске промене.

Наиме, угљен-диоксид (CO_2) је гас чије накупљање у атмосфери изазива глобално загревање. Дрвеће усваја CO_2 из атмосфере и користи га за властити раст и развој. Угљеник чини око 50% суве материје стабла.

Губитак природних шума доприноси глобалној емисији CO_2 више него свеукупни саобраћај људи на планети. У свету се годишње смањи количина угљеника који се синтетише у шумску биомасу за 1,1 гигатону. Зато је спречавање крчења и уништавања шума најефикаснији начин ублажавања нежељених климатских промена.

Људска популација у свету броји око 6,5 милијарди људи, а процењује се да ће до 2050. године тај број порастати на 9 милијарди. Повећање пољопривредних и индустријских потреба, пораст броја становника, сиромаштво и захтеви тржишта главни су узроци уништавања шума (дефорестације). Годишње нестаје 13 милиона хектара шума, што одговара површини Грчке. Шуме најбрже нестају у Африци и Јужној Америци.

У Европи је 38% површина под шумама, у Србији 26%, док је у Војводини само 6,6 % (146.000 ha) територије покривено шумама и ваншумским зеленилом. Површина шума по становнику у Војводини износи свега 0,075 ha. Према овим подацима **Војводина спада у ред најмање пошумљених регија у Европи.**

Такође је врло неповољан и њихов распоред. 90% шума представљају заокружене и издвојене целине на Фрушкој гори, Вршачким планинама, Делиблатској и Суботичко-хоргошкој пешчари, Сремском базену

и дуж највећих војвођанских река. Преосталих 10% шума је разбацано на великом простору војвођанског атара површине близу 2 милиона ha. Уколико се не подигну засади, односно не повећа шумовитост Покрајине са садашњих 6% на 14% (оптимална) - **Војводини прети опасност да постане пустињска регија.**

ПОСАДИ И ТИ СВОЈЕ ДРВО

Сви ми дишемо исти ваздух, пијемо исту воду и једемо храну која потиче из заједничке, глобалне животне средине. У којој мери ће тај ваздух, вода и намирнице бити чисти и здрави, зависи и од тебе. Учини нешто, **ПОСАДИ И ТИ СВОЈЕ ДРВО!**

Садња дрвећа је једноставан и ефектан начин да улепшате изглед свог поседа (врт, окућница...), обезбедите хлад лети и заштиту од ветра зими, заштитите приватност и истовремено увећате вредност своје имовине. Такође ћете дати свој лични допринос озелењавању животног простора и смањењу опште загађености.

ФУНКЦИЈЕ ДРВЕЋА

Естетска.

Дрвеће је симбол лепоте и раскоши. Оно плени лепотом у сваком годишњем добу својим обликом, кором, листовима, цветовима, плодовима, а понекад и мирисом. Понекад је сама величина дрвета довољна да нас оно одушеви.

Утицај на микроклимат.

Микроклиматски услови (температура, влага и ветар) у насељу имају за човека изузетан значај, нарочито ако се насеља налазе у подручјима где је изразито топла или хладна клима у току године. Дрвеће утиче на температуру ваздуха на више начина.

Сенка дрвећа посађеног на јужну страну уз кућу може значајно да је освежи и расхлади у летњим месецима. То ће учинити пријатнијим боравак у таквој грађевини и уштедеће енергију за рад расхладних уређаја. Такође је и боравак под самим дрвећем пријатнији, јер је температура ваздуха у сенци дрвећа нижа за неколико степени целзијуса него ван сенке. Дрвеће повећава влажност околног ваздуха, што је нарочито важно лети, када се високе температуре због мале релативне влажности ваздуха тешко подносе. Количина влаге у ваздуху поред дрвећа зна да буде и до 30% већа у односу на голу површину без стабала. Дрвеће има позитиван утицај на умањивање снаге и брзине јаких ветрова и до 80%. Ако посадимо зимзелено дрвеће на страну уз кућу одакле дувају хладни зимски ветрови, мање енергије ћемо трошити за грејање.

Архитектонска функција.

Дрвеће служи и као структурни елемент неког терена, формирајући зидове и таванице спољног простора. Оно може бити коришћено да се ограничи или уоквири поглед, да буде централна тачка простора, да формира границе простора, да представља застор који обезбеђује приватност, или да формира амбијент у спољном простору.

Састав ваздуха, смањење аерозагађења.

Биљке повећавају количину кисеоника у ваздуху, истовремено смањујући садржај CO_2 , који је одговоран за ефекат „стаклене баште“ у атмосфери. Дрвеће сакупља честице прашине и апсорбује гасове који загађују атмосферу. Примера ради, стотину стабала уклони 5 тона CO_2 и око 500 kg прашине и гасовитих загађивача из ваздуха у току једне године.

Дрвеће јонизује ваздух у околној атмосфери и тиме благотворно утиче на усвајање кисеоника и повећање одбрамбених способности људског организма.

Бактерицидно дејство.

Неке врсте дрвећа емитују у околину специфичне честице (фитонциде), које редукују број микроорганизама у околној атмосфери, тако што их убијају или им заустављају развој. Међу најефикасније врсте спадају: бела топола (*Populus alba* L.), бреза (*Betula verrucosa* Ehrh.), орах (*Juglans regia* L.), дивљи кестен (*Aesculus hippocastanum* L.), жешља (*Acer tataricum* L.) и др.

Смањење буке.

Дрвеће умањује ниво буке, која се често назива „невидљиво загађење“, јер осим физичких изазива и физиолошке негативне ефекте по човека. Дрвеће део буке апсорбује својом крошњом, а део распршује и одбија. Смањење буке је ефикасније ако се користи ситнолисно дрвеће, нарочито лишћарске врсте: млеч (*Acer platanoides* L.), липа (*Tilia* sp.), лужњак (*Quercus robur* L.), граб (*Carpinus betulus* L.), канадска топо-

ла (*Populus canadensis* Asch.), бреза (*Betula verrucosa* Ehrh.) и др.

Смањење ерозије.

Дрвеће може да се користи за ублажавање еолске ерозије (ерозије ветром) и ерозије водом.

Крошње дрвећа ублажавају удар кишних капи на земљиште, а корење прожима земљиште и задржава га уз себе. На тај начин се чува структура земљишта и смањује се ерозија која настаје ветром и површинским отицањем воде.

Увећање вредности земљишта.

Истраживања су показала да лепо уређен и атрактиван пејзаж може увећати вредност некретнине за 5-10%.

Станиште за дивље врсте.

Дрвеће служи као дом, склониште, место за гнездо и извор хране за многе врсте птица, инсеката и сисара.

Друштвена и емоционална вредност.

Дрвеће је спона човека са природом, даје му осећај благостања и здравља, и често је место друштвених догађаја попут пикника. Деци оно служи за пењање, постављање љуљашке и слично.

Здравље и одмор.

Зелена боја и тихо шуморење листвова, присуство фитонцида у ваздуху и повећан садржај кисеоника имају повољан физиолошки утицај на нервни систем човека, побољшавају му здравље и радне способности. Зелени амбијенти имају пријатну и здраву микроклиму, и стварају најбоље услове за одмор и релаксацију.

Пре него што приступите садњи дрвета, пожељно је потражити савет стручне особе!

У наставку су дата основна упутства везана за поступак садње дрвећа.

ОДАБИР ВРСТЕ ДРВЕТА И МЕСТА ЗА САДЊУ

Одабир врсте дрвета прилагодите сврси садње (хладовина, смањење аерозагађења, ерозије или буке, заштита од ветра...) и карактеристикама места на ком желите посадити дрво.

Уколико је сврха садње да обезбедите више хлада, тада ћете бирати врсте са вишим растом и густом и разгранатом крошњом.

Климатски услови и земљиште су од велике важности. Медитеранске или егзотичне врсте можда неће поднети зимске услове вашег поднебља. Утврдите особине земљишта на месту за садњу (плодност, механи-

чки састав, присуство грађевинског материјала или токсичних материја...) и томе прилагодите одабир врсте дрвета.

Ако је земљиште на месту садње слабо пропусно за воду, бираћете врсте које боље подносе такве услове.

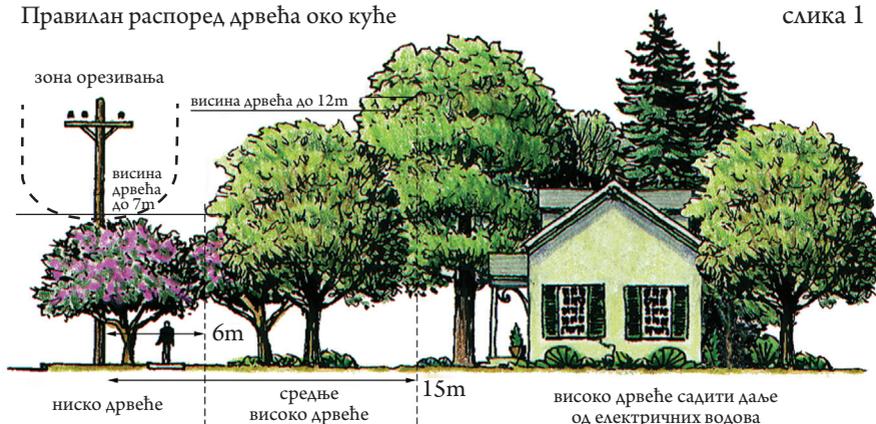
Једноставан начин да утврдите дренажну способност јесте да ископате рупу у близини места садње и напуните је водом.

Ако за неколико сати вода не отекне у дубље слојеве земљишта, дренажна својства су лоша. Треба размотрити још неке особености места садње.

Дрво које желите да посадите треба да се уклопи у постојећи изглед околине. Ако имате већи празан простор на располагању, онда посадите више различитих врста, или само једно дрво већег хабитуса. Ако посадите само једно мање дрво или жбун, оно ће се “изгубити” у простору. На супрот томе, за мање просторе бираћемо мање врсте. Узмите у обзир димензије одраслог дрвета одређене врсте, а не саднице која још није развијена. Непогодна места за садњу су

Правилан распоред дрвећа око куће

слика 1

у близини подземне инфраструктуре (водоводне и канализационе цеви и сл.), електричних и телефонских водова, у близини зидова или темеља грађевина. Врсте са крупним и тврдим плодовима не треба садити у близини пешачке или бициклическе стазе. Врсте са трновима или отровне врсте не треба садити у близини места за игру предшколске деце. Информшите се о законским ограничењима увези са садњом на јавним и на приватним зеленим површинама.

ОДАБИР САДНИЦЕ

Саднице је препоручљиво набавити у расаднику. Добра и здрава садница има следеће особине:

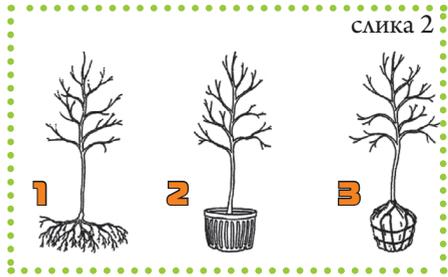
- има само једно стабло које је право и разгранато и добро упакован бусен
- нема знаке обољења или инсекте по себи, мртву кору, рак-ране
- нема повреде, неправилне и грубе резове нити премазане резове

Проверите да ли расадник има уверење надлежне службе о здравственом стању биљака.

При куповини информишите се о карактеристикама и потребама врсте коју сте одабрали.

ВРСТЕ САДНИЦА И ВРЕМЕ САДЊЕ

Врсте садница: **1** - са голим кореном **2** - у контејнеру **3** - са бусеном

Саднице са голим кореном, које одбацују листове, можемо садити од друге половине јесени до прве половине пролећа.

Саднице у контејнерима можемо садити у свако годишње доба, али не у време суше или мраза.

Саднице са бусеном најбоље је садити у првој половини јесени или у другој половини пролећа, док листопадно дрвеће у благој клими можемо садити и зими. Четинари се саде од јесени до пролећа, а садња се може обавити и у току зиме када је температура ваздуха изнад 5°C.

1) Саднице са голим кореном.

Ову врсту садница ставимо на неколико сати у кофу с водом како би се корен натопио водом.

Биљке са голим кореном расту брже ако им пре садње орежемо све оштећене корене до здравог дрвета. Ипак, при томе треба бити штедљив јер је пресађеној биљци сваки коренчић драгоцен за преживљавање.

2) Саднице у контејнерима.

Ове саднице су произведене у посадама (контејнерима) и биле су више пута пресађене. Оне су већ развиле толико коренчића да их можемо садити у било које доба године (осим кад је земљиште сасушено или залеђено) – дакле, и онда када цветају и носе плодове.

3) Саднице са бусеном.

Код ових садница корен и земља око њега граде компактан бусен. То су саднице које су већ развиле ситно корење. Бусен је умотан у неки материјал (обично је израђен од органског материјала који се у земљишту распадне) и има функцију да штити корен. Уколико је омотач бусена од пластике, треба га одстранити, али тек онда када је биљка већ постављена у рупу.

Најбоље време за садњу ових садница је пролеће.

ПОТРЕБАН АЛАТ И МАТЕРИЈАЛ ЗА САДЊУ

- баштенске рукавице,
- ашов и лопата,
- велико платно или дебљи најлон за одлагање ископане земље,
- баштованске маказе и мања тестера за орезивање,
- маказе или нож,
- чекић или маљ,
- потпорни колчеви и траке за везивање,
- вода за заливање (канта, црево...),
- малч (заштитна простирка).

ПРИПРЕМА САДНИЦЕ И ТЕРЕНА

Уколико је могуће, терен припремите пре него што донесете садницу.

Док не почнете саму садњу коренов бусен одржавајте влажним, а садницу чувајте у хладу.

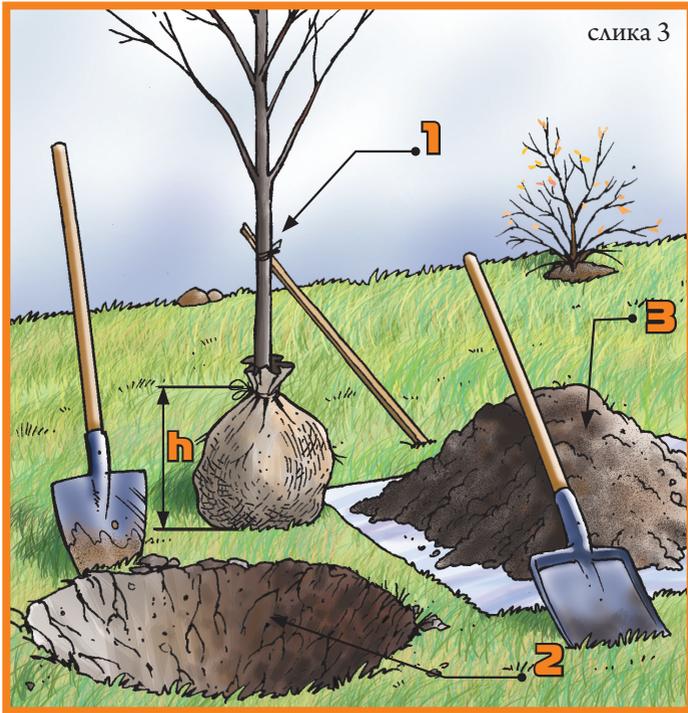
Ископајте јаму 2-3 пута већег пречника него што је пречник бусена.

Дубина рупе треба да одговара растојању (h) од кореновог врата (место где корен почиње да се грана) до дна бусена (види слику 3).

Разбијте тврде комаде земље. Бочне стране јаме не би требало да буду тврде и збијене. Дно оставите чврсто.

Немојте додавати минерална ђубрива приликом садње.

слика 3

1 - садница 2 - јама за садњу 3 - ископана земља

САДЊА

Док преносите садницу, држите је за бусен, а никако за стабло.

Уколико је бусен у пластичној саксији или кеси, уклоните је. Не уклањајте земљу са бусена.

Дубина садње треба да је иста као што је била у расаднику пре presaђивања. Стога, немојте додавати земљу изнад висине бусена, односно кореновог врата (види слику 4).

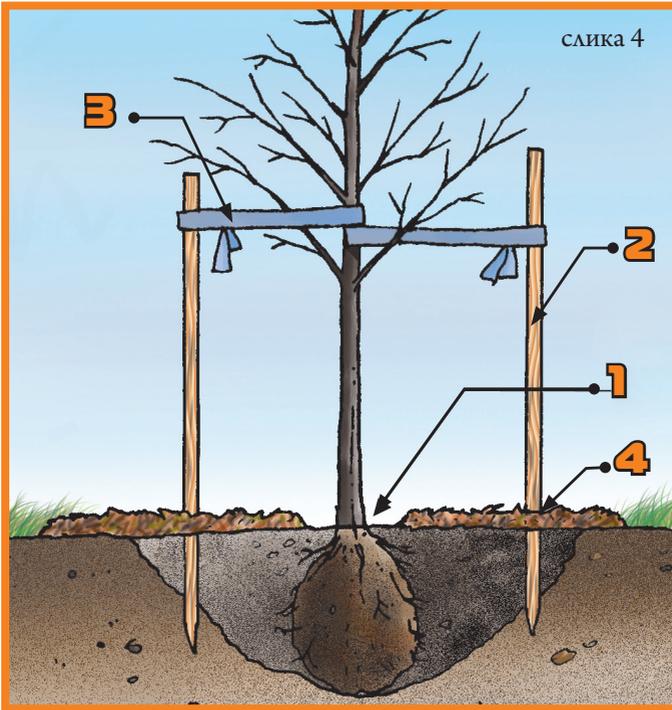
Поставите садницу у јаму, усправите је и вратите ископану земљу. Битно је да се задржи оријентација саднице у односу на стране света, као у расаднику, јер се тиме спречава појава упале коре, која настаје ако

се северна страна саднице окрене на југ и обрнуто. Благо сабијте земљу и залијте.

Орежите само одумрле и изломљене гране. Уколико је стабло омотано заштитном тканином, уклоните је.

Поставите потпорне колчеве, док садница не ојача, али тако да јој они буду потпора, а истовремено омогуће и њихање (види слику 4).

Користите широке траке причвршћене за два колца. Никако немојте користити канап или жицу, нити траке причвршћивати за околне зидове, стубове, друга стабла и сл.

1 - коренов врат 2 - потпорни колац 3 - широка трака
4 - слој малча

Направите удубљење (тањир) око саднице које служи за сакупљање површинске воде.

По завршеној садњи ставите малч (заштитна простирка) на земљиште око саднице, јер штити од исушивања и раста корова.

Простирка може бити од суве коре дрвета, сламе, покошене траве, пиљевине, компоста и сл.

Слој простирке треба да је дебљине 4-10 cm и по целој површини садне јаме.

Простор пречника 15 cm око дебла не прекривајте малчом.

Уколико постоји опасност да

животиње оштете кору дрвета, поставите жичану заштиту око дебла (слика 5).

НЕГА ПОСЛЕ САДЊЕ

Вода је одлучујући чинилац за преживљавање младе саднице. Редовно заливајте прве године након садње. Једном до два пута недељно, лаганим млазом, натапајте земљу око биљке у ширини крошње. Наставите са неопходним заливањем у наредних пет година после садње.

Немојте користити косилицу у близини дрвета, како не би дошло до његовог повређивања.

Смањите употребу хербицида у близини саднице.

За прихрањивање дрвећа најбоље је користити органска ђубрива (компост, згорели стајњак...).

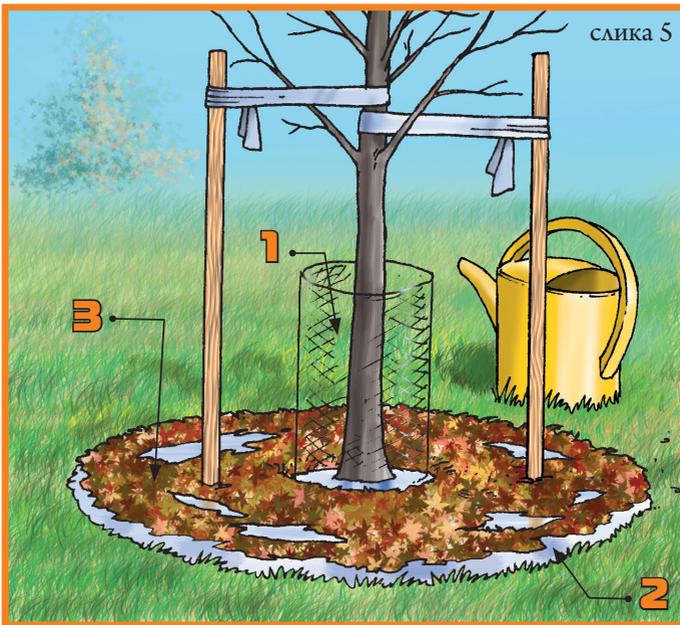
Извршите малчирање сваког пролећа, првих пет година.

При малчирању, претходно почупајте коров и траву, јер они користе иста хранива из земљишта као и ваше дрво.

Уклоните потпорне колчеве и каишеве годину дана након садње. Једино у подручјима са екстремно јаким ветром, потпору оставите две године, али не дуже.

Уклоните оболеле или сломљене гране. Немојте одсецати врх саднице ради редуције висине.

Код орезивања великих стабала и проблема са инсектима или болестима, најбоље је да се обратите стручним лицима. Одсецање грана у близини електричних водава треба да врше само стручне службе.

1 - жичана заштита 2 - тањир за сакупљање воде 3 - малч

ВОДИЧ ЗА ОРЕЗИВАЊЕ

Пре него се одлучите да орежете своје дрвеће, пожељно је потражити савет стручне и искусне особе. Од правилног орезивања може зависити здравље и дуговечност ваших садница. Ипак, неке лакше захвате можете и сами обавити.

Уклањају се само труле и оштећене гране, као и оне које се укрштају и тесно додирују са другим гранама или стаблом.

Стабло можете скратити и на 2/3 висине, али само уколико тиме не угрожавате биљку. Неке биљке то подносе а неке не.

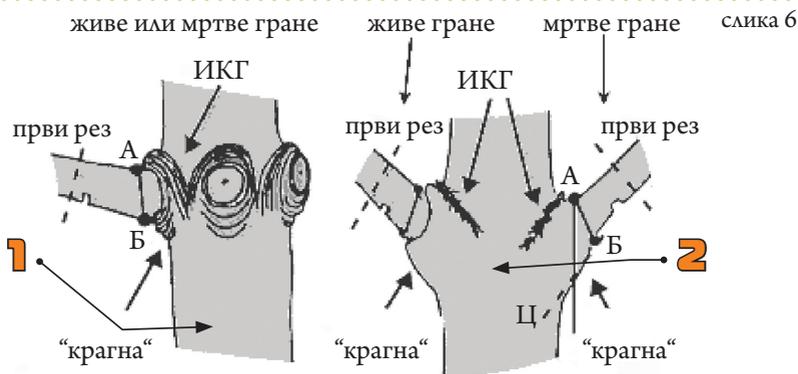
Мртве и сломљене гране се могу сећи било када.

Најбоље време за резање живих грана је крај зиме или рано пролеће, пре отварања пупољака. Користите оштар алат и правите равне и правилне резове. Користите заштитну опрему. За високо дрвеће и било које ризичне случајеве обратите се стручњацима за помоћ.

1. Одредите ивицу коре гране (ИКГ) и "крагну" гране.
2. Пронађите тачку А изван ИКГ.
3. Пронађите тачку Б где се грана саставља са "крагном".
4. Ако не можете прецизно одредити тачку Б, одредите "крагну" гране и извршите финални рез што је ближе могуће, али тако да не оштетите "крагну".
5. Код резања дужих грана усеците зарез са доње стране, до 1/4 - 1/3 дебљине гране, како би избегли цепање коре.
6. Одсеците грану, остављајући дужи "патрљак".
7. Направите завршни рез дуж линије АБ (пажљиво, грубе тестере могу оштетити дебло изнад реза).
8. Премажите резове.

НИКАДА НЕМОЈТЕ:

- правити накнадне резове иза ИКГ.
- остављати "патрљке", живе или одумрле.
- оштетити или уклонити "крагну".

1 - четинари 2 - лишћари

САДЊА ДРВЕЋА ЗА УШТЕДУ ЕНЕРГИЈЕ

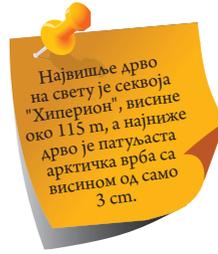
Заштита од сунчевог утицаја.

Садњом дрвећа око вашег дома уштедећете енергију (новац) потребну за расхлађивање просторија у којима боравите.

Дрвеће штити грађевину од директног утицаја сунца током летњих месеци, а уштеда новца услед смањене употребе расхладних уређаја може бити 10-50%. Поред тога, уштеда енергије директно умањује количину CO₂ коју продукују постројења за производњу енергије.

Поред сенке коју ствара, дрвеће расхлађује околни ваздух тако што одаје воду преко листова.

Да би вода испарила са листа, троши се температура ваздуха (ваздух се хлади). Исто се дешава лети, када се људи расхлађују преко коже лучећи зној. Уз кућу, на источну и западну страну, посадите дрвеће висине бар

8 m (висина одраслог дрвета) и на удаљености 3-6 m од зидова. Дрвеће које садите на јужну, југозападну и југоисточну страну уз кућу, штитиће је од директног сунца у летњим месецима, али само ако је његова висина већа од висине крова. Међутим, током зиме, када је мањак дневне светлости, исто то дрвеће ће правити превише сенке. Да би то избегли, удаљеност од јужне стране куће треба да буде не мања од двоструке висине одраслог дрвета. Удаљеност дрвећа од куће, које садимо на југоисточну и југозападну страну, треба да буде барем четири пута већа од висине одраслог дрвећа.

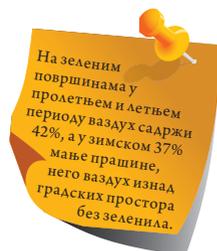

слика 7

Да би ефекат био potpun, користите листопадно дрвеће са високим стаблом, односно разгранатом крошњом.

Заштита од ветра.

Садњом дрвећа око куће можемо умањити трошкове за грејање. Зимзелене и грмолике врсте дрвећа и зеленила ублажују ударе хладних ветрова у зимском периоду. Најбоље су оне врсте чије гране расту ниже при тлу. Саде се уз северну страну куће и уз страну одакле дувају ветрови карактеристични за ту област.

О ДРВЕЋУ РЕКЛИ...

“Људи који нису у стању бринути о дрвећу, ускоро ће живети у свету који није у стању бринути о људима.”

Bryce Nelson

“Ако размишљаш годину дана унапред, посеј семе. Ако размишљаш десет година унапред, посади дрво.”

Кинески песник, 500 година пне

“Ко сади дрвеће, воли ближњег свог.”

Енглеска пословица

“Најбоље време за садњу дрвећа је било пре 20 година. Друго најбоље време је сада.”

Кинеска пословица

„Неговати дрво значи неговати добро, лепо и племенито у човеку.“

Ј. Стерлинг Мортон

УПИТНИЦИ

Попуњавање упитника ће вам помоћи да направите прави избор приликом садње вашег дрвета. Подаци из попуњеног упитника ће бити корисни и за вас и за успелене у расаднику приликом одабира саднице.

1. За коју намену садите дрво?

Одредите разлог због ког садите дрво. То ће вам помоћи у одабиру погодног места за садњу и у избору врсте дрвета коју ћете засадити.

- естетска функција/уметнички обликован врт
- смањење аерозагађења
- спречавање ерозије земљишта
- заштита од доминантног ветра
- хладовина
- очување приватности
- визуелна или звучна баријера
- оживљавање колорита цветајућим врстама
- плодови/воће
- повећање цене куће
- живот у зеленилу/као у дивљини
- успомена/поклон

2. Опишите место за садњу

- постојање подземних инсталација
- близина електричних или телефонских водова _____ метара
- близина густог саобраћаја _____ метара
- близина улице која се зими посипа сољу _____ метара
- близина шеталишта, пешачке, или бицикличке стазе _____ метара
- близина плочника или темеља _____ метара
- сунчано
- сеновито
- суво
- влажно
- површина слободног простора _____ метара квадратних

3. Опишите стање земљишта

- јако нарушено/насут грађевински отпад
- плитко до стеновито
- плодно и дубоко
- песковито
- каменито
- глиновито
- муљевито
- заслањено

4. Избор врсте дрвећа

Покажите Упитник (1-3) расадничару код кога набављате саднице и затражите помоћ при избору погодних врста за ваше услове. Распитајте се да ли расадник даје гаранцију за свој садни материјал. Запишите особине и потребе купљених биљака.

Која је висина одраслог дрвета?

Колики је животни век врсте?

Колико брзо ће порасти и достићи максималну висину?

Какав је облик крошње (хабитус) одраслог стабла?

Колика је отпорност на зимске температуре?

Какви су му захтеви према земљишту?

Да ли захтева сунчан положај или сенку?

Да ли захтева суве или влажне услове средине?

Да ли је осетљиво на повећан садинитет тла?

Опишите цветове и плодове

Које су јесење/пролећне боје?

Да ли је врста осетљива на одређене инсекте или болести, или на ветроломе или снеголоме?

Запамтите: Код садње више биљака обезбедите разноврсност. Немојте садити превише јединки исте врсте.

Запишите врсте које сте одабрали:

Избор 1

Избор 2

Избор 3

НЕКЕ ОД ВРСТА КОЈЕ УСПЕШНО РАСТУ У НАШОЈ ОКОЛИНИ

Ginkgo biloba (Гинко). Реликтна врста, неизмењена још од времена диносауруса. Отпорна према условима градске средине. Брзог пораста, декоративна, лековита.

Quercus robur (Храст лужњак). Дрво изузетне дугочекности, доживи преко 2000 год. Издржљив према високим температурама, ветру и загађеном ваздуху. Добро подноси висок ниво подземних вода.

Acer platanoides (Млеч). Декоративно стабло, густе и округласте крошње и декоративног листа. Нарочиту декоративност имају култивари црвене боје листова ('Crimson king'). Цењена медоносна врста.

Corylus colurna (Мечија леска). Једина леска стаблашница. Дрво лепе, сиве боје коре, декоративних и јестивих плодова, широке и заобљене крошње. Добро веже терен, брзо расте и отпорна је на мраз.

Tilia argentea (Сребрнолисна липа). Врста југоисточне Европе. Стабло густе, правилне и пирамидалне крошње, декоративног листа, који је сребрне боје на наличју. Медоносна врста, интензивног мириса у време цветања.

Liriodendron tulipifera (Тулипановац, Лалино дрво).
Веома декоративно у време
цветања и специфичног об-
лика листа. Брзог пораста,
отпорно према ниским тем-
пературама.

Cedrus atlantica (Атласки
кедар). Пореклом са Ат-
ласких планина у Мароку.
Брзорастућа врста. Крошња
широка и неправилна. Врло
отпоран према климатским
условима.

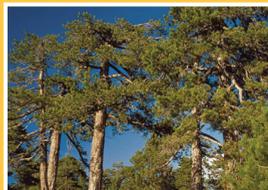
Cercis siliquastrum (Јудино
дрво). Врста лепог љуби-
частог цвета и висућних плодо-
ва који се задржавају на стаблу
и током зиме. Отпорна према
суши, у односу на земљиште
има скромне захтеве.

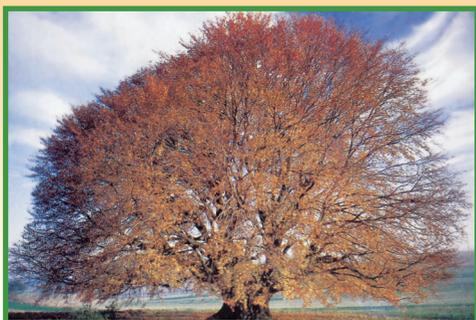
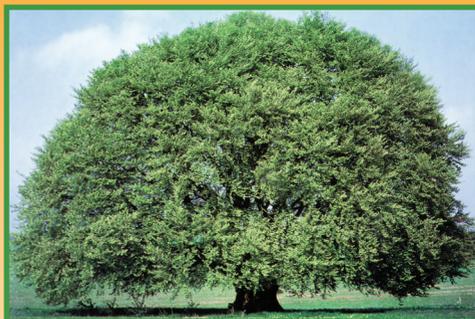

Picea omorika (Панчићева
оморика). Ендемска вр-
ста Балканског полуострва.
Ускопирамидална крошња
висине и до 50 м. Отпорна је
на услове градске средине и
добро подноси ране и касне
мразеве.

Pinus nigra (Црни бор). Јуж-
ноевропска врста. Има широ-
ку крошњу у облику кишобран-
а. Брзо расте, добро подноси
градске услове, отпоран на
сушу и ветар, није пробиљив
према типу земљишта.

Сади дрво

Где год нађеш згодно место, ту дрво посади!
А дрво је благородно па ће да награди.
Наградиће изобиљем хлада, рода свог,
наградиће било тебе, било брата твог.

Јован Јовановић Змај

Извршно веће Аутономне
покрајине Војводине
Покрајински секретаријат за
заштиту животне средине и
одрживи развој
www.eko.vojvodina.gov.rs
ekolog@vojvodina.gov.rs

Позоришни трг 2, Нови Сад
www.pokretgorana.org.rs
office@pokretgorana.org.rs

Град Нови Сад
Градска управа за заштиту
животне средине
www.environovisad.org.yu
zuzsns@eunet.rs